

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET
Interesna skupina delodajalcev

7

Številka: 430-01/15-1/
Ljubljana, 14. 10. 2015

EPA 729-VII

Interesna skupina delodajalcev je na 34. seji 14. oktobra 2015 na podlagi 16. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) sprejela naslednje

S T A L I Š Č E

k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o minimalni plači (ZMinP-A) – druga obravnava

Interesna skupina k predlogu mnenja Državnega sveta predlaga sledeči

A M A N D M A

Predlog mnenja se v celoti spremeni tako, da se glasi:

»Državni svet predloga zakona **ne podpira**.

Državni svet ugotavlja, da vsebina Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o minimalni plači ni bila obravnavana v skladu z načeli in praksami socialnega dialoga, v skladu z mednarodnopravnimi dokumenti ter predstavlja kršitev Socialnega sporazuma 2015-2016, poleg tega pa bi imel sprejem zakona izrazito negativne učinke oziroma posledice za gospodarstvo ter proračun, kot sledi iz nadaljnje obrazložitve.

Državni svet poudarja, da enostranska sprememba minimalne plače grobo krši načela in prakse socialnega dialoga, krši sklenjeni Socialni sporazum 2015-2016 v več delih, ter krši določbe konvencije št. 131 Mednarodne organizacije dela (ILO), ki jo je ratificirala Republika Slovenija, in bistveno posega v obstoječa delovnopravna razmerja.

Z vidika pravičnosti se po mnenju Državnega sveta ne odpravljajo anomalije, ampak se obstoječe nekonsistentnosti še nadgrajuje z novimi sistemskimi anomalijami in bistvenimi povečanji obremenitev, ki se nanašajo na znaten segment delavcev, ki sedaj prejema minimalno plačo. Obstoječi predlog sprememb zakona namreč

institucionalizira uravnilovko, ki temelji na enaki vrednosti dela za različno zahtevna dela (izobrazbeni kriterij), in ruši razmerja v sistemu plač.

Državni svet po temeljiti analizi učinkov spremembe definicije minimalne plače meni, da sprememba koncepta minimalne plače posega tudi v obravnavo prejemkov z vidika davčne obravnave. Ker so dodatne splošne olajšave vezane na fiksni mesečni oziroma letni dohodek, bodo morali posledično delavci, ki imajo sedaj plačo na ravni minimalne plače in jim bodo določeni dodatki izvzeti iz minimalne plače, plačevati precej več dohodnine kot do sedaj, dejansko povečanje njihovega neto dohodka pa bo minimalno.

Državni svet opozarja, da sprememba minimalne plače v najmanj treh delih krši vsebino dogovora socialnega sporazuma, v katerem je bilo dogovorjeno sledeče:

- »O temeljnih vprašanjih s področja delovno pravne zakonodaje, zdravstva in pokojninskega zavarovanja ter plačnega sistema v javnem sektorju bo potrebno soglasje socialnih partnerjev.«
- »Kolektivne pogodbe dejavnosti predstavljajo temelj za določanje višine in načina obračuna plač v zasebnem sektorju.«
- »Raven pravne varnosti, zaupanje ljudi v pravni sistem in v delo državnih ter sodnih organov je odvisna tudi od uresničevanja pravic v praksi, trajanja upravnih in sodnih postopkov, dostopnosti do pravnih sredstev ter od predvidljivosti in stabilnosti pravnih norm.«

Temeljne institute delovnopravne zakonodaje se spreminja enostransko, brez možnosti posvetovanja, kaj šele s soglasjem socialnih partnerjev. Prav tako se vprašanje višine plač in načina obračuna plač prenaša z ravni kolektivnih pogodb na zakonsko raven. Stabilno pravno okolje je temelj za delodajalce na področju Republike Slovenije, še toliko bolj pa za potencialne vlagatelje. Že s samo enostransko spremembo koncepta minimalne plače se bistveno posega v stabilnost pravnega okolja, toliko bolj pa dvome v stabilnost pravnega okolja povzroča dejstvo, da imajo takšni enostranski arbitrarni posegi polno podporo Vlade RS in vseh parlamentarnih strank. Sporočilo potencialnim vlagateljem je vsekakor izjemno negativno, enako pa velja tudi za mednarodne posojilodajalce.

Državni svet ugotavlja, da z enostransko spremembo opredelitve minimalne plače tako sindikati kot predstavniki Vlade RS kršijo podpisano Konvencijo št. 131 o minimalnih osebnih dohodkih (Mednarodne organizacije dela, ILO), ki jasno opredeljuje vlogo obeh socialnih partnerjev v procesu določanja, spreminjanja in usklajevanja minimalne plače. V skladu s konvencijo se mora ta določati, spreminjati in usklajevati po opravljenem predhodnem posvetovanju z reprezentativnimi socialnimi partnerji. Glede na način vložitve Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o minimalni plači, je bila reprezentativnim predstavnikom delodajalcev prvič v zgodovini obstoja samostojne države odvzeta možnost usklajevanja in pogajanja o osnutku predpisa s področja dela oziroma socialne varnosti!

Državni svet ugotavlja, da se bodo na podlagi uveljavitve sprememb Zakona o minimalni plači iz zneska minimalne plače izključili dodatki za posebne pogoje dela in

sicer za nočno, nedeljsko in praznično delo. Slednje pomeni, da se bodo pri obračunu plače navedeni dodatki, poleg dela plače iz naslova nadur, prištevali na znesek minimalne plače. Zaradi tako izločenih dodatkov iz minimalne plače, se bo strošek delodajalca zaradi dodatnih doplačil do minimalne plače, povečal.

Do spremembe v višinah plač sicer ne bo prišlo v tistih primerih, ko delavci ne delajo ponoči, v nedeljo oziroma na dan praznika ter v primerih, ko je seštevek tistih sestavin plače, ki bodo po novem sistemu ostale vključene v minimalno plačo (osnovna plača, dodatek za delovno dobo, delovna uspešnost ipd.) najmanj enak znesku minimalne plače. V ostalih primerih se bodo plače povečale, pri čemer bodo povečanja odvisna od posameznih sestavin plače oziroma pogojev, v katerih delavci delajo.

Bruto plače, ki bodo zaradi izločenih dodatkov višje kot bi bile sicer, bodo »porušile« razmerja med ostalimi plačami. Državni svet dodatno ugotavlja, da bodo lahko delavci na nekoliko bolj zahtevnih delovnih mestih za polni delovni čas prejeli celo nižjo plačo kot delavci, ki se jim bodo dodatki izločili iz minimalne plače. Torej gre za novo obliko »uravnalovke«.

Delodajalce bodo bremenili tudi dodatni stroški zaradi tehnične izvedbe obračuna plač (dopolnitev računalniških programov, izobraževanja), zaradi povečanih stroškov dela pa bo pri delodajalcih praviloma sledila preučitev stroškovne učinkovitosti posameznih delovnih mest in celo dejavnosti, za katere je delodajalec registriran, kar ima praviloma za posledico zmanjšanje števila zaposlenih.

Državni svet podredno opozarja, da že ob obstoječi opredelitvi minimalne plače, javni sektor v okviru javnih razpisov izbira izvajalce, ki s ponujeno ceno storitve ne morejo kriti niti stroškov minimalne plače, s čemer država neposredno spodbuja kršitve zakonskih določb o prejemkih. V skladu s povedanim je pričakovati, da se bodo zaradi spremembe minimalne plače, ob dosedanjih praksah pri javnih razpisih, tovrstne kršitve še stopnjevale, kar bo imelo za posledico nadaljnje zmanjšanje zaupanja v državo in pravičnost.

Ker so dodatne splošne olajšave vezane na nek fiksni mesečni oziroma letni dohodek, Državni svet opozarja, da bodo morali delavci, ki imajo sedaj plačo na ravni minimalne plače in jim bodo določeni dodatki izvzeti iz nje, plačevati precej več dohodnine kot do sedaj, dejansko povečanje njihovega neto dohodka pa bo minimalno. Do tega bo prišlo, ker bodo delavci zaradi izločenih dodatkov presegli skupni letni dohodek 10.866,37 € in zato pri odmeri dohodnine ne bodo več upravičeni do splošne olajšave v višini 6.519,82 €, ampak le do splošne olajšave v višini 4.418,64 €. Torej se bo davčna osnova delavca samo na račun izgube splošne davčne olajšave, povečala za 2.101,18 €.

Delavci, ki so mesečno prejeli minimalno plačo in regres za letni dopust v višini minimalne plače so dosegli skupni letni dohodek v višini 10.279,49 €. Limit letnega dohodka pri katerem delavec še lahko uveljavlja dodatno splošno olajšavo v višini 3.217,12 € pa znaša 10.866,37 €. Na letni ravni torej znaša razlika 576,00 €, na mesečni pa 48 €. Ali povedano drugače, delavec, ki bo zaradi izločenih dodatkov iz minimalne plače prejel povprečno mesečno 49 €, bo izgubil pravico do uveljavitve višje dodatne splošne olajšave v višini 3.217,12 €.

Če se iz minimalne plače izvzame mesečni dodatek za delo v manj ugodnem delovnem času v povprečnem mesečnem bruto znesku v višini 48 €, bo delavčev neto letni dohodek višji za 320,49 €. Če pa se iz minimalne plače izvzame mesečni dodatek za delo v manj ugodnem delovnem času v povprečnem mesečnem bruto znesku v višini 49 €, bo delavčev neto letni dohodek višji za 48,57 €.

Državni svet ugotavlja, da so navedbe Vlade o poteku razprav o spremembi minimalne plače, ki naj bi potekale že dve leti, pri čemer pa soglasje ni bilo doseženo, neresnične in zavajajoče. Razprave na temo minimalne plače v preteklih dveh letih ni bilo, temveč le enostranski neformalni pozivi sindikatov po spremembi minimalne plače, ki pa so bili vedno zavrjeni s pojasnilom, da so spremembe za delodajalce sprejemljive in dopustne le v okviru socialnega dialoga, ter v okviru zahtevanih predhodnih postopkov v skladu z konvencijo Mednarodne organizacije dela. Navedenih posvetovanj nikoli ni bilo, prav tako pa tudi zadevni predlog za spremembo minimalne plače, ne le v zadnjih dveh letih, temveč tudi kadarkoli prej, ni bil obravnavan na katerikoli seji Ekonomsko socialnega sveta.

Državni svet je bil seznanjen, da je Združenje delodajalcev Slovenije 31. marca 2015 organiziralo tudi okroglo mizo, katere se je udeležila tudi Ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti in kjer so reprezentativni predstavniki delodajalcev jasno poudarili, da so kakršnekoli spremembe opredelitve minimalne plače sprejemljive le v okviru dogovora v socialnem dialogu, čemur pristojna ministrica ni nikoli oporekala. Stališče delodajalcev je bilo izrecno ponovljeno na mednarodni konferenci, ki jo je junija 2015 organizirala Zveza svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS) in na kateri je bila prisotna pristojna ministrica, ki navedenemu ponovno ni oporekala.

Posvetovanja ali celo dogovarjanja v okviru predlaganih sprememb zakona niso bila nikoli izvedena niti v okviru Ekonomsko socialnega sveta niti v okviru druge tripartitne ali bipartitne oblike socialnega dialoga, kaj šele, da bi ta potekala dve leti. Izostanek vsakršnega posvetovanja o spremembah minimalne plače, na način kot to državam pristopnicam in nacionalnim socialnim partnerjem nalaga konvencija MOD št. 131 Mednarodne organizacije dela, predstavlja grobo kršitev z ratifikacijo prevzetih mednarodnopravnih zavez ter nonšalantno kršitev socialnega dialoga, ki se je gradil skoraj trideset let in ki je s takšnim enostranskem ravnanjem dosegel dno. »

Obrazložitev:

Ugotovitev Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide v zvezi s predlogom zakona, da je iz razprave in predstavljenih stališč posameznih socialnih partnerjev možno zaključiti, da je jedro nesoglasij v zvezi s predlogom zakona le vprašanje domnevne kršitve socialnega dialoga oz. socialnega sporazuma je netočna in napačna. Jedro nesoglasij je groba kršitev načel in praks socialnega dialoga, zavez iz Socialnega sporazuma za obdobje 2015-2016 ter določb mednarodnih dokumentov, ki jih je ratificirala tudi Republika Slovenije, najbolj pomembna pa je v bistvenem delu vsebina predloga zakona.

Interesna skupina ugotavlja, da je Socialni sporazum kršen najmanj v treh točkah, ki določajo, da (1) »o temeljnih vprašanjih s področja delovno pravne zakonodaje, zdravstva in pokojninskega zavarovanja ter plačnega sistema v javnem sektorju bo potrebno soglasje socialnih partnerjev«, da (2) »Kolektivne pogodbe dejavnosti

predstavljajo temelj za določanje višine in načina obračuna plač v zasebnem sektorju« ter da (3) »Raven pravne varnosti, zaupanje ljudi v pravni sistem in v delo državnih ter sodnih organov je odvisna tudi od uresničevanja pravic v praksi, trajanja upravnih in sodnih postopkov, dostopnosti do pravnih sredstev ter od predvidljivosti in stabilnosti pravnih norm.«

Z enostranskim ravnanjem sindikatov in nekritično podporo Vlade temu predlogu sprememb zakona je kršena tudi ratificirana Konvencija MOD št. 131 o minimalnih osebnih dohodkih Mednarodne organizacije dela.

Bistvena za delodajalce pa je sama vsebina predlaganih sprememb in njeni učinki na konkurenčnost slovenskega gospodarstva oziroma celo za obstoj znatnega števila gospodarskih subjektov in delovnih mest, ki jih ti zagotavljajo.

Spremembe bodo namreč imele za delodajalce in tudi delavce negativne učinke tako glede vpliva na konkurenčnost gospodarskih subjektov na relevantnih trgih, na njihovo zaupanje v državo in stabilno poslovno okolje, na stroške dela in razmerja med zaposlenimi, med katerimi se bo vzpostavila nova uravnilovka, upošteva druge relevantne parametre za določitev plač, na davčne vidike in ostale pravice, katere uživajo dosedanji prejemniki minimalne plače (vrtci, stanovanja ...) in podobno.

Interesna skupina prav tako ugotavlja, da so pomanjkljivo pretehtani tudi učinki zakonskih sprememb na proračun, saj ni upoštevano povečanje cen storitev, ki jih zasebni sektor nudi državi (varovanje, čiščenje), zvišanje cen storitev in produktov zaradi preliva učinkov sprememb minimalne plače v ceno produkta, zmanjšanje števila zaposlenih in posledično zmanjšani prilivi države in blagajn ter povečanje izdatkov blagajn in ostalo.

* * *

Za poročevalca je bil določen vodja interesne skupine Milan Lukić.

Vodja interesne skupine
Milan Lukić, l.r.